

ປະເມີນກິດຈະກຳການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອໃຫ້ເກີດຜົນດີໃນການຈັດການພື້ນທີ່ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວກະສິກອນໃນທ້ອງຖິ່ນ

ກໍລະນີສຶກສາ: ບ້ານນ້ຳບໍ່, ບ້ານສົບເຈ້ຍ ແລະ ບ້ານຜັກທົກ ເມືອງໂພນໄຊ ແຂວງຫຼວງພະບາງ

ບຸນຖະໜອມ ປົວທອມ^{1,2}, Jeremy Bourgoin^{2,3}, Guillaume Lestrelin^{2,4}, Jean-Christophe Castella^{2,4}

ບົດຄັດຫຍໍ້

ນັບຕັ້ງແຕ່ຊຸມປີ 1990, ວຽກງານການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ມອບດິນມອບປ່າ ໄດ້ເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃນທົ່ວປະເທດ ເພື່ອເປັນການເພີ່ມສິດໃນການຖືຄອງທີ່ດິນ, ຍຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ເພີ່ມເນື້ອທີ່ປົກຄຸມປ່າໄມ້, ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງລົບຈາກການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າໄມ້ ໂດຍໄດ້ຈັດສັນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ຫຼື ພື້ນທີ່ທຳການຜະລິດ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍໄດ້ອອກໃບນຳໃຊ້ທີ່ດິນຊົ່ວຄາວໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວຖືຄອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຍັງເຮັດບໍ່ໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ ແລະ ຄ່ອຍໆຢຸດເຊົາກິດຈະກຳການ ເນື່ອງຈາກວ່າ ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍປະການເປັນຕົ້ນແມ່ນການເຂົ້າເຖິງພື້ນທີ່, ຄວາມພ້ອມຂອງພາກສ່ວນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານ ແລະ ຂາດການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ຈົນມາເຖິງປີ 2008, ລັດຖະບານ ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງກຸ່ມພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອທົບທວນຄືນກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງວຽກງານຜ່ານມາ ເພື່ອປັບປຸງຄູ່ມືວິທີການໃໝ່ “ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ” ໂດຍເລັ່ງໃສ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນດີກວ່າເກົ່າ.

ຈຸດປະສົງຫຼັກໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ເພື່ອສຶກສາຜົນກະທົບນະໂຍບາຍທີ່ດິນຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດພູດອຍ, ເພື່ອເປັນການວິເຄາະຄວາມຫຼາກຫຼາຍຜົນໄດ້ຮັບ ຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາ. ພ້ອມທັງປະເມີນລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ຊຶ່ງໄດ້ຄັດເລືອກເອົາ 3 ບ້ານ ພາຍໃນເມືອງໂພນໄຊ ແຂວງຫຼວງພະບາງ. ໃນຈຳນວນສອງບ້ານທຳອິດ ແມ່ນສຳເລັດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ແລະ ບ້ານສຸດທ້າຍ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ສຳເລັດກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ ແຕ່ເປັນບ້ານເປົ້າໝາຍທີ່ໄດ້ທົດລອງກິດຈະກຳການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.

ຈາກການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຂະບວນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນບໍ່ໄດ້ເຂັ້ມງວດ ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນເອກກະສານ. ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວ, ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນທຳການຜະລິດຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວນັ້ນ ແມ່ນລະບຸພຽງແຕ່ດິນຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃກ້ກັບເສັ້ນທາງ ແລະ ສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງ ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງການເສຍພາສີຈຳນວນຕອນດິນ. ແຕ່ກໍຍັງມີດິນຈຳນວນຫຼາຍຕອນທີ່ຢູ່ໃກ້ບ້ານບໍ່ໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນແຕ່ຢ່າງໃດ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຂອງດິນດັ່ງກ່າວ ຍັງສາມາດສືບຕໍ່ທຳການຜະລິດເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍຢູ່. ເນື່ອງຈາກລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຍັງຕ່ຳ ເຮັດໃຫ້ຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ການສະແດງຄຳຄິດຄຳເຫັນ ກ່ຽວກັບວຽກງານດັ່ງກ່າວຍັງຕ່ຳ. ເວົ້າລວມແລ້ວ, ກິດຈະກຳການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າໃນເມື່ອກ່ອນ ແລະ ວຽກງານການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມໃນປະຈຸບັນ ເຫັນໄດ້ວ່າລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຕາມລຳດັບ ເຖິງແມ້ວ່າຈະຄ່ອຍໆເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ແຕກໂຕນກັນຫຼາຍກໍຕາມ.

¹ ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ (NAFRI)

² ແຜນງານໂຄງການ Catch-Up, NAFRI-IRD-CIFOR

³ University of Queensland (UQ, Australia)

⁴ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອການພັດທະນາ (IRD), ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ ນາໆຊາດ (CIFOR)

Monitoring participatory land use planning for better impact on landscapes and livelihoods

Case study: Nambor, Sobchia and Pakhok village, Phonxay district, Luangphabang province

Bounthanom Bouahom^{1,2}, Jeremy Bourgoin^{2,3}, Guillaume Lestrelin^{2,4}, Jean-Christophe Castella^{2,4}

Abstract

Since the early 1990s, a Land Use Planning and Land Allocation (LUP/LA) Programme has been implemented throughout Laos in order to increase land tenure security, to stabilize shifting cultivation, increase forest cover and to avoid the negative impacts of deforestation as to protect the environment in a country that is still rich in forest resources. LUP/LA implementation consists in land use planning, forest and land classification, and land allocation - through the provision of temporary land use certificates to individual household. According to various studies, LUP/LA implementation in Laos did not always encounter the success predicted by the Laotian government. During the decade from 1995 to 2005 LUP/LA continued in most provinces, after which there was a slowdown of activity because it had been undertaken in the majority of accessible villages and there was a marked decrease in funds made available by the government of Laos for LUP/LA in more remote villages. In 2008, a technical advisory group was formed to develop new approaches and procedures and prepare an improved manual on Participatory Land Use Planning (PLUP). The new approach described in this manual concentrates on participatory land use zoning at the village and village cluster levels by using modern technologies such as GPS and GIS.

At this period of transition between LUP/LA and PLUP, our main research objective was to assess the impact of land policy on livelihoods in the uplands of Laos, in particular, to analyze the diversity and the outcomes of LUP/LA implementation. Three villages of Phonxay district of Luangphabang province were selected as study sites. In the two former villages, LUP/LA has been implemented at different times and through different approaches. In the latter village, LUP/LA had not been implemented but the village had been selected for a first experimentation of the new PLUP approach.

The research found that LUP/LA did not influence much in term of livelihood. The land use planning process did not restrict the village agricultural land. Basically, the land use planning did officialize the distribution of the different land uses that existed previously. The land declared by each family during land allocation depended mainly on their reluctance to pay taxes and on the priority given to plots close to the road for registration. As a consequence the remote plots, where shifting cultivation is still practiced, were often left unregistered. The evolution of village land use planning and practices during the past decade from early LUP/LA to pilot implementation of PLUP has been accompanied by a slight increase in local participation.

¹ Agriculture and Forestry Policy Research Centre (AFPRC), National Agriculture and Forestry Research Institute (NAFRI), Vientiane, Lao PDR

² Catch-Up Program (Comprehensive Analysis of Trajectories of Change in the Uplands), NAFRI-IRD-CIFOR, Vientiane, Lao PDR

³ University of Queensland (UQ, Australia)

⁴ Institut de Recherche pour le Développement (IRD, France), Centre for International Forestry Research (CIFOR, Indonesia)

1. ພາກສະເໜີ

ອີງຕາມແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານລາວ ທີ່ແນໃສ່ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຢຸດຕິການ ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ເພື່ອເປັນການປົກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໂດຍມີນະໂຍບາຍຊຸກຍູ້ສິ່ງ ເສີມກິດຈະກຳການປູກພືດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການປູກໄມ້ອຸດສະຫະກຳ. ພ້ອມທັງໄດ້ຈັດຕັ້ງທີມງານລົງຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ເພື່ອເປັນການກຳນົດຂອບເຂດພື້ນທີ່ທຳການຜະລິດ ແລະ ກຳນົດພື້ນທີ່ຫວງທ້າມ ທີ່ຊັດເຈນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນ, ກໍ່ມີນະໂຍບາຍຍົກຍ້າຍບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃກສອກຫຼີກ ໃຫ້ຫຍັບໄກ້ເຂົ້າມາຢູ່ ໃກ້ທາງລົດ ຫຼື ບ່ອນທີ່ສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ເພື່ອເປັນການເຕົ້າໂຮມເອົາບ້ານນ້ອຍເຂົ້າເປັນບ້ານໃຫຍ່. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ມັນບໍ່ເປັນເລື່ອງງ່າຍ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມ ຢູ່ເຂດພູດອຍຂອງລາວ ເນື່ອງ ຈາກວ່າ ການຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເພິ່ງພາທຳມະຊາດເປັນຫຼັກ ໂດຍທຳການຜະລິດແບບ ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ອີງຕາມລັກສະນະທາງພື້ນທີ່ໃນເຂດພູດອຍ ທີ່ເປັນເຂດທຸລະການດານຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງ, ລະ ບົບພື້ນຖານໂຄງລ່າງບໍ່ເອື້ອອຳນວຍ, ຂາດຕະຫຼາດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຂາດພະນັກງານວິຊາການສິ່ງເສີມຢູ່ຂັ້ນຮາກ ຖານ. ດັ່ງນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຈຶ່ງໄດ້ເນັ້ນໃສ່ພັດທະນາເຂດຊົນນະບົດເປັນພື້ນຖານ ໂດຍການປະຕິຮູບທີ່ດິນໃນເຂດ ຊົນນະບົດ. ຄືດັ່ງໃນຊຸມປີ 1990, ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານແຜນງານການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ມອບ ດິນມອບປ່າຂຶ້ນໃນທົ່ວປະເທດ. ໃນເມື່ອກ່ອນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານແບ່ງດິນແບ່ງປ່າ ແມ່ນໄດ້ເຮັດເປັນຂັ້ ຕິກລົງແບ່ງດິນແບ່ງປ່າ ໂດຍການຊ້ອງໜ້າກັນລະຫວ່າງອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ຊຶ່ງໄດ້ກຳນົດເອົາຂອບເຂດຊາຍແດນບ້ານ, ພື້ນທີ່ທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ແກ່ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ກຳ ນົດພື້ນທີ່ສະຫງວນ ແລະ ເຂດພື້ນຟູ. ຈົນມາເຖິງໄລຍະໜຶ່ງ ໄດ້ປ່ຽນຊື່ມາເປັນວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ເພື່ອ ເປັນການມອບທີ່ດິນທຳການຜະລິດກະສິກຳໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວ. ໃນນັ້ນ, ເມືອງຊຽງເງິນ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ແຂວງໄຊຍະບູລີ ເປັນແຂວງທຳອິດທີ່ໄດ້ລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າໃນລາວ. ຊຶ່ງຈຸດປະສົງ ໃນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ມອບດິນມອບປ່າ ແມ່ນເພື່ອເປັນການເພີ່ມສິດໃນການຖືຄອງທີ່ດິນ, ເພື່ອ ເປັນການຫຼຸດຜ່ອນບັນຫາຂັດແຍ່ງທີ່ດິນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນທຳມະ ຊາດ ໂດຍການກຳນົດ ແລະ ແບ່ງເຂດດິນທຳການຜະລິດໃນລະດັບບ້ານ. ຊຶ່ງກິດຈະກຳການແບ່ງເຂດດິນທຳການ ຜະລິດປະກອບມີ ເຂດປ່າສະຫງວນ, ປ່າຊົມໃຊ້, ປ່າພື້ນຟູ, ປ່າຜະລິດ, ປ່າສັກສິດ ແລະ ພື້ນທີ່ທຳການຜະລິດກະ ສິກຳຕ່າງພາຍໃນບ້ານ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ກໍ່ໄດ້ມອບໃບຢັ້ງຢືນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຊົ່ວຄາວ ໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວເປັນຜູ້ຄຸ້ມ ຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ ໂດຍມີກຳນົດໃຫ້ນຳໃຊ້ພາຍໃນໄລຍະເວລາ 3 ປີ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ປະລະພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ. ຖ້າຫາກ ຄອບຄົວໃດສາມາດທຳການຜະລິດແບບເຮັດໄຮ່ຄົງທີ່ໄດ້ ທາງອຳນາດການປົກຄອງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ຈະອອກ ໃບຕາດິນຖາວອນໃຫ້ໃນຂັ້ນຕອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕໍ່ໜ້າ.

ບາດກ້າວ ແລະ ຂັ້ນຕອນຂອງກິດຈະກຳການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມປະກອບດ້ວຍ ການ ກະກຽມທີມງານ (ຈັດຕັ້ງທີມງານຝຶກອົບຮົມ), ການລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນເສດຖະກິດສັງຄົມ, ການກຳນົດຂອບເຂດຊາຍ ແດນບ້ານ, ການກຳນົດຂອບເຂດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການວາງແຜນການຈັດສັນຄູ້ມຄອງທີ່ດິນ, ການສັງລວມຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ມາ, ການລົງທະບຽນພື້ນທີ່ທຳການຜະລິດໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວຖືຄອງ ແລະ ການປະເມີນຜົນພາຍຫຼັງສຳເລັດ ກິດຈະກຳ.

ຈົນມາເຖິງປີ 2000-2006, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ມອບດິນມອບປ່າ ແມ່ນໄດ້ຄ່ອຍໆຢຸດສະຖັດລົງ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຂາດຂອດການປະເມີນຜົນຕິດຕາມພາຍຫຼັງສຳເລັດກິດຈະກຳ, ຂາດ ງົບປະມານຈາກລັດຖະບານ, ຂາດບຸກຄະລາກອນທີ່ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຈຳ ກັດເວລາໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ຈາກຫຼາຍໆບົດຮຽນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່

ດິນ ແລະ ມອບດິນມອບປ່າທີ່ຜ່ານມາ ຍັງມີບັນຫາຂໍ້ຄົງຄ້າງຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານ ບໍ່ໄດ້ຮັບໝາກຜົນດີເທົ່າທີ່ຄວນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ທາງດ້ານມາດຖານ, ວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ລວມໄປເຖິງການອອກແບບວາງແຜນ ທີ່ຂາດການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຕັດສິນໃຈ. ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ພາຍຫຼັງສໍາເລັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າແລ້ວ ຈຶ່ງເກີດມີບັນຫາການຂັດແຍ່ງທີ່ດິນທີ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ ຊຶ່ງບັນຫາດັ່ງກ່າວນັ້ນພົວພັນເຖິງຫຼາຍປັດໃຈ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ໃນການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມບ້ານພັດທະນາ ແລະ ຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ໂດຍການຈໍາກັດພື້ນທີ່ທໍາການຜະລິດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ພາຍຫຼັງທີ່ປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ຈາກເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ລົງມາອາໄສຢູ່ແຄມທາງລົດ ບ່ອນທີ່ສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຍ້າຍມາຢູ່ໃໝ່ ກັບປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ບ້ານໃໝ່ນັ້ນ ເກີດມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກັນທາງດ້ານການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ບໍ່ມີດິນທໍາການຜະລິດແຮງໃວ້ໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວທີ່ຍ້າຍມາຢູ່ໃໝ່ ແລະ ເຮັດໃຫ້ພື້ນທີ່ທໍາການຜະລິດຈໍາກັດ.

ຈົນມາເຖິງຕົ້ນປີ 2009, ລັດຖະບານ ໄດ້ທົບທວນຄືນເຖິງກົດຈະກຳທີ່ຜ່ານມາ ຂອງວຽກງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ ແລະ ມອບດິນມອບປ່າ ໂດຍໄດ້ຈັດຕັ້ງທີມງານ ທີ່ມາຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເປັນຕົ້ນແມ່ນ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ຊຶ່ງໄດ້ທົບທວນຄືນເຖິງສະພາບບັນຫາຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ບັນຫາທີ່ດິນ ແມ່ນເປັນບັນຫາທີ່ຍັງຄົງຄຸມເຄືອ ຊຶ່ງມັນເປັນບັນຫາທີ່ສໍາຄັນຫຼາຍ ຕໍ່ກັບຄວາມຢູ່ດີກິນດີ ຂອງປະຊາຊົນລາວສ່ວນໃຫຍ່ໃນປະເທດ ຊຶ່ງພວກເຂົາເຈົ້າເຫຼົ່ານັ້ນເກືອບທັງໝົດອາໄສ ແລະ ເຮັດວຽກຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກສອກຫຼີກ. ດັ່ງນັ້ນ, ທີ່ດິນ ຍັງຄົງເປັນແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ສໍາຄັນທາງດ້ານອາຫານ, ສ້າງລາຍໄດ້, ວິຖີຊີວິດ ລວມທັງຄວາມປອດໄພຂອງຄອບຄົວ. ດັ່ງນັ້ນ, ທາງທີມງານພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈຶ່ງໄດ້ພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງວິທີການອັນໃໝ່ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍການສ້າງເປັນຄູ່ມືໃໝ່ທີ່ມີຊື່ວ່າ "ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ", ປະກອບດ້ວຍ 10 ຂັ້ນຕອນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ປະກອບດ້ວຍ ການສ້າງແຜນທີ່ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ລົງສໍາຫຼວດພື້ນທີ່ຕົວຈິງ, ປຶກສາຫາລືກັບທາງອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ສ້າງຂໍ້ຕົກລົງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ພ້ອມທັງການປະເມີນຜົນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ດັ່ງຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງຄູ່ມືດັ່ງກ່າວນີ້ເພື່ອເປັນການເພີ່ມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການອອກຄໍາຄິດຄໍາເຫັນ, ວາງແຜນ ແລະ ສະເໜີວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນຊຸມຊົນຮ່ວມກັນ ແລະ ທັງເປັນການອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຂະບວນການລິເລີ່ມການວາງແຜນ ແລະ ດໍາເນີນງານໃນຫຼາຍລະດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

2. ຈຸດປະສົງ

ຈຸດປະສົງໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນເພື່ອເປັນການທໍາຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງ ສະພາບບັນຫາໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນໄລຍະຜ່ານມາ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ກໍ່ເພື່ອສຶກສາເຖິງຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດຈະກຳດັ່ງກ່າວ (ທັງດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບ) ໂດຍການສຶກສາເຖິງ ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ໃນຂະບວນການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການກໍານົດພື້ນທີ່ທໍາການຜະລິດຕ່າງໆ.

- ເພື່ອປະເມີນຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ ພາຍຫຼັງສໍາເລັດກົດຈະກຳວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ແລະ ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາ.
- ເພື່ອປະເມີນລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ແລະ ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ.

3. ວິທີການ

3.1. ທົບທວນເອກກະສານ

ທົບທວນເອກກະສານຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງທີ່ມາ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ເອກກະສານລະບຽບກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບສິດ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ບົດລາຍງານການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບປະເດັນທາງດ້ານທີ່ດິນ (ການສໍາປະທານທີ່ດິນ, ການ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ອື່ນໆ), ທົບທວນຄືນກ່ຽວກັບ ຄູ່ມືການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ພ້ອມທັງ ສຶກສາກ່ຽວກັບຄູ່ມືໃໝ່ ກ່ຽວກັບວຽກງານການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ໄດ້ລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນປີ 2010 ເພື່ອເປັນການສົມທຽບກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ.

3.2. ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ

ໄດ້ລົງເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ໂດຍການປຶກສາໂອ້ລົມກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກ່ຽວກັບວຽກງານທີ່ດິນ ຊຶ່ງໄດ້ແກ່ ພາກສ່ວນ ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ໂດຍການສ້າງຮ່າງແບບສອບ ຖາມຂຶ້ນ ຊຶ່ງເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍ ແມ່ນສຶກສາເຖິງປະຫວັດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ, ພາກສ່ວນຜູ້ ເຂົ້າຮ່ວມ, ໄລຍະເວລາ, ພ້ອມທັງສຶກສາເຖິງ ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ບັນຫາຂໍ້ຄົງຄ້າງ ທີ່ໄດ້ຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດ.

ການຄັດເລືອກພື້ນທີ່ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແມ່ນອີງຈາກການປຶກສາໂອ້ລົມ ນໍາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຖິງປະ ຫວັດຄວາມເປັນມາໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງໄດ້ຄັດເລືອກເອົາ 3 ບ້ານ ເປົ້າ ໝາຍສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ (ບ້ານນ້ຳບໍ່, ບ້ານສິບເຈ້ຍ ແລະ ບ້ານຜັກທົກ) ຂອງເມືອງໂພນໄຊ.

ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໄດ້ນໍາໃຊ້ແບບຟອມສອບຖາມ 2 ຮູບແບບ ເພື່ອສໍາພາດປະຊາຊົນຢູ່ ບ້ານທີ່ໄດ້ສໍາເລັດກິດຈະກຳມອບດິນມອບປ່າ ແລະ ບ້ານທີ່ບໍ່ໄດ້ສໍາເລັດ ຊຶ່ງຈະນໍາໃຊ້ແບບສອບຖາມປະຊາຊົນ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນເປັນຈໍານວນ 30 ແບບສອບຖາມ/ບ້ານ. ນໍາໃຊ້ວິທີການຊຸ່ມຕົວຢ່າງແບບບັງເອີນ ໂດຍການສຶກ ສາຈາກຂໍ້ມູນທາງດ້ານປະເພດຖານະຄວາມຮັ່ງມີຂອງຄອບຄົວ, ຕໍາແໜ່ງ ແລະ ອາຍຸທົວໜ້າຄອບຄົວ.

ນອກຈາກນີ້, ເພື່ອເປັນການທໍາຄວາມເຂົ້າໃຈພື້ນທີ່ຕົວຈິງ ແມ່ນໄດ້ລົງສໍາຫຼວດພື້ນທີ່ທໍາການຜະລິດ ແລະ ພື້ນທີ່ລ້ຽງສັດຂອງຊາວກະສິກອນ ພ້ອມທັງສໍາຫຼວດພື້ນທີ່ທີ່ມີບັນຫາການຍາດແຍ່ງທີ່ດິນ ຂອງຊາວກະສິ ກອນພາຍໃນບ້ານ.

3.3. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ນໍາໃຊ້ວິທີການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ທາງດ້ານຄຸນນະພາບ ແລະ ປະລິມານ. ໂດຍການວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງຄຸນນະ ພາບ ແມ່ນໄດ້ຈາກການປຶກສາໂອ້ລົມນໍາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ການສອບຖາມຊາວກະສິກອນ ແລະ ການເຂົ້າ ຮ່ວມສັງເກດການໃນຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ກໍ່ໄດ້ວິເຄາະ ຂໍ້ມູນທາງປະລິມານ ໂດຍການວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງສະຖິຕິເນື້ອທີ່ທໍາການຜະລິດ ແລະ ຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ຮັບ. ສໍາລັບ ການປະເມີນລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນມີການສັງເກດການໃນຂະນະທີ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນແຕ່ລະບາດກ້າວ.

4. ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ

5.1. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າເຫັນໄດ້ວ່າ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ແລະ ວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດ້ວຍຫຼາຍວິທີການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ໄດ້ຮັບ ຜົນອອກມາທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ດັ່ງໃນກໍລະນີຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າຢູ່ບ້ານນ້ຳບໍ່ ທີ່

ໄດ້ເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ໃນປີ 2008 ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ ກໍ່ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະ ການມອບດິນມອບປ່າຂຶ້ນຢ່າງເປັນທາງການ ຊຶ່ງຕາງໜ້າຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມ ປະກອບດ້ວຍພະນັກງານຈາກພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ຫ້ອງການສຶກສາ, ກອງຫຼອນ ແລະ ຕໍາຫຼວດເມືອງຈຳນວນໜຶ່ງເຂົ້າຮ່ວມ. ບ້ານນ້ຳບໍ່ ນັບວ່າເປັນບ້ານໜຶ່ງທີ່ໄດ້ສໍາເລັດທຸກຂັ້ນຕອນການມອບດິນມອບປ່າ ເນື່ອງຈາກວ່າຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າໄດ້ດໍາເນີນໄປເປັນເວລາ 28 ມື້ ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານຢ່າງພ້ອມພຽງ ພ້ອມທັງໄດ້ອອກໃບຢັ້ງຢືນການນໍາໃຊ້ດິນຊົ່ວຄາວໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວຖືຄອງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບ້ານນ້ຳບໍ່ ເປັນບ້ານໜຶ່ງທີ່ພົບບັນຫາ ພາຍຫຼັງສໍາເລັດກິດຈະກຳວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄອບຄົວທີ່ຍ້າຍມາຢູ່ກ່ອນໝູ່ ໄດ້ຄອບຄອງເອົາດິນທຳການຜະລິດ ແລະ ລວມໄປທັງດິນທີ່ຢູ່ອາໃສ ເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ເພື່ອເກັບແຮໄວ້ໃຫ້ພີ່ນ້ອງຂອງຕົນເອງ ແລະ ຈຳນວນໜຶ່ງກໍ່ເກັບແຮໄວ້ຂາຍ ໃຫ້ຄອບຄົວທີ່ຍ້າຍມາຢູ່ໃໝ່ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ລາຄາທີ່ດິນພາຍໃນບ້ານເພີ່ມສູງຂຶ້ນ.

ບ້ານສົບເຈັຍ ໄດ້ເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ໃນປີ 1999 ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທຶນຮອນຈາກໂຄງການ EU ໂດຍປະສານສົມທົບກັບທຶນ ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ ຊຶ່ງເປັນບ້ານທຳອິດພາຍໃນກຸ່ມບ້ານສົບເຈັຍ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ແຕ່ວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແມ່ນຍັງເຮັດບໍ່ໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ ເນື່ອງຈາກຈຳກັດໄລຍະເວລາໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ ແລະ ຂາດການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານບໍ່ສາມາດກຳເນີ້ອໃນໄດ້. ພາຍຫຼັງສໍາເລັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າມາໄດ້ໄລຍະໜຶ່ງແລ້ວ ທາງອໍານາດການປົກຄອງເມືອງ ກໍ່ໄດ້ມີນະໂຍບາຍເຕົ້າໂຮມບ້ານນ້ອຍໃຫ້ເຂົ້າເປັນບ້ານໃຫຍ່ ໂດຍໄດ້ຜັກດັນໃຫ້ປະຊາຊົນບ້ານຫ້ວຍສີຍົວ ຍົກຍ້າຍລົງມາອາໄສຢູ່ບ້ານສົບເຈັຍ ໃນປີ 2008. ແຕ່ພາຍຫຼັງທີ່ຍົກຍ້າຍບ້ານສໍາເລັດແລ້ວ ປະຊາຊົນທັງສອງບ້ານ ບໍ່ສາມາດເຈລະຈາຕົກລົງກັນໄດ້ ເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນບ້ານສົບເຈັຍ ບໍ່ເຫັນດີທີ່ຈະແບ່ງດິນທຳການຜະລິດໃຫ້ປະຊາຊົນບ້ານຫ້ວຍສີຍົວ ເພາະເຂົາເຈົ້າເຫຼົ່ານັ້ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບໃບນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຊົ່ວຄາວແລ້ວ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນທັງສອງບ້ານມີບັນຫາຂັດແຍ່ງທີ່ດິນກັນ ແລະ ສຸດທ້າຍປະຊາຊົນບ້ານຫ້ວຍສີຍົວ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກັບຄືນໄປທຳການຜະລິດຢູ່ບ້ານເກົ່າຊຶ່ງໃຊ້ເວລາດິນ.

ບ້ານຜັກທົກ ເປັນບ້ານທຳອິດພາຍໃນເມືອງໂພນໄຊ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກໂຄງການ TABI ພ້ອມດ້ວຍອໍານາດການປົກຄອງເມືອງ. ຊຶ່ງເປັນການທົດສອບວິທີການອັນໃໝ່ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນຄູ່ມືການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ໂດຍແນໃສ່ວິທີການກຳນົດຂອບເຂດຊາຍແດນທີ່ເລີ່ມຈາກລະດັບກຸ່ມບ້ານ ໄປຫາລະດັບບ້ານ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ກຳນົດຂອບເຂດຊາຍແດນໃນລະດັບກຸ່ມບ້ານໄດ້ແລ້ວ ກໍ່ຈະໄດ້ລົງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ຂັ້ນບ້ານຄົບທຸກຂັ້ນຕອນການວາງແຜນ ແຕ່ຂັ້ນຕອນການມອບດິນທຳການຜະລິດໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວຖືຄອງ ທາງທຶມງານແມ່ນຍັງຈະໄດ້ສືບຕໍ່ເກັບກຳຂໍ້ມູນ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ສະພາບການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນພາຍໃນບ້ານ ແມ່ນບໍ່ມີບັນຫາການຂັດແຍ່ງທີ່ດິນກັນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ທີ່ດິນທຳການຜະລິດພາຍໃນບ້ານ ແມ່ນຍັງເອື້ອອໍານວຍ ແລະ ພຽງພໍໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວທຳການຜະລິດ ແຕ່ບັນຫາກໍ່ແມ່ນ ພື້ນທີ່ທຳການຜະລິດສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເປັນເຂດຄ້ອຍຂຶ້ນ ແລະ ບໍ່ເໝາະສົມໃຫ້ແກ່ການປູກຝັງ. ດັ່ງນັ້ນ, ທາງອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ ຈຶ່ງມີຄວາມສົນໃຈ ໃນກິດຈະກຳການລ້ຽງ ສັດ ທີ່ຄາດວ່າຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາຫຼຸດພື້ນອອກຈາກຄວາມທຸກຍາກໄດ້. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ບັນຫາຂອບເຂດຊາຍແດນບ້ານທີ່ບໍ່ຈະແຈ້ງນັ້ນ ກໍ່ຍັງເປັນບັນຫາທີ່ຄຸມເຄືອຢູ່ ເພາະອໍານາດການປົກຄອງໃນແຕ່

ລະບ້ານໃກ້ຄຽງ ແມ່ນຍຶດເອົາຂອບເຂດຊາຍແດນບ້ານ ທີ່ໄດ້ກຳນົດຂຶ້ນໃນເມື່ອກ່ອນ ຊຶ່ງບໍ່ມີຫຼັກຖານອ້າງອີງ ຫຼື ບໍ່ມີຂໍ້ຕົກລົງໃດໆ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນໃນບ້ານອື່ນໆລັກລອບເຂົ້າມາເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ທຳການຜະລິດກາຍເຂດແດນກັນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບູລິມະສິດຫຼັກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງໃນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນເພື່ອເປັນການແກ້ໄຂບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານທີ່ດິນ ລະຫວ່າງບ້ານທີ່ມີບັນຫາຈາກການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ໃນເມື່ອກ່ອນທາງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຂັ້ນເມືອງ ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດເຂດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນລະດັບເມືອງມາກ່ອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດມີບັນຫາການຍາດແຍ່ງທີ່ດິນຕາມມາພາຍຫຼັງ ແລະ ທາງອຳນາດການປົກຄອງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ກໍບໍ່ສາມາດໄກ່ເກ່ຍບັນຫາດັ່ງກ່າວນັ້ນໄດ້ ເພາະເປັນບັນຫາທີ່ສັບຊ້ອນ ແລະ ລະອຽດອ່ອນ ທີ່ຍາກໃນການແກ້ໄຂແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ.

ຕາຕະລາງ1: ສົມທຽບບາດກ້າວຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນຄູ່ມື

ບາດກ້າວໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	ບ້ານນ້ຳບໍ່	ບ້ານສິບເຈ້ຍ
1. ກະກຽມກ່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	- ຝຶກອົບຮົມໃຫ້ທີມງານ 7 ມື້ - ໄດ້ທຶນສະໜັບສະໜູນຈາກຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ	- ບໍ່ໄດ້ຈັດຝຶກອົບຮົມ - ໄດ້ຮັບທຶນຈາກໂຄງການ EU ສົມທຽບກັບຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ
2. ລົງສຳຫຼວດຂອບເຂດຊາຍແດນບ້ານ ແລະ ກຳນົດແບ່ງເຂດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້	- ປົກສາທາລີກັບອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ເຖິງຂອບເຂດຊາຍແດນບ້ານ - ທີມງານ ແລະ ປະຊາຊົນລົງສຳຫຼວດວັດແທກພື້ນທີ່ຕົວຈິງ ທີ່ມີຄວາມແນ່ນອນ	- ປົກສາທາລີກັບອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ເຖິງຂອບເຂດຊາຍແດນບ້ານ - ທີມງານ ແລະ ປະຊາຊົນລົງສຳຫຼວດວັດແທກແບບກະຕຽງ ບໍ່ໄດ້ແທກຕົວຈິງ
3. ເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາ	- ເກັບກຳຂໍ້ມູນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນນຳອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ - ເກັບກຳຂໍ້ມູນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວ	- ເກັບກຳຂໍ້ມູນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນນຳອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ - ບໍ່ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວ
4. ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	ກຳນົດເຂດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ (ປ່າສະຫງວນ, ປ່າປ້ອງກັນ, ປ່າຜະລິດ, ປ່າພື້ນຟູ)	ການກຳນົດເຂດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ບ້ານ ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ ແລະ ບໍ່ລະອຽດ
5. ມອບດິນມອບປ່າ	ບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເທື່ອ	ບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເທື່ອ
6. ລົງສຳຫຼວດ ເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດ	ພະນັກງານຈາກຫ້ອງການສິ່ງເສີມກະສິກຳ, ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ຫ້ອງການສຶກສາ, ປ້ອງກັນ/ກອງຫຼອນແລະ ເຈົ້າຂອງດິນ	ພະນັກງານຈາກຫ້ອງການສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ເຈົ້າຂອງດິນ
7. ກະກຽມບົດບັນທຶກການກຳນົດເຂດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ພ້ອມທັງແຈກຢາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວ	ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບໃບນຳໃຊ້ທີ່ດິນຊົ່ວຄາວ (ກວມ 63% ຂອງຄອບຄົວທີ່ຖືຄອງທີ່ດິນ)	ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບໃບນຳໃຊ້ທີ່ດິນຊົ່ວຄາວ (ກວມ 54% ຂອງຄອບຄົວທີ່ຖືຄອງທີ່ດິນ)
8. ສັງລວມຂໍ້ມູນ ວຽກງານມອບດິນມອບປ່າໃຫ້ເປັນລະບົບ	ບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເທື່ອ	ບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເທື່ອ
9. ແຈກຢາຍບົດລາຍງານວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ	ບົດລາຍງານ ວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ມີຢູ່ຫ້ອງການກະສິກຳເມືອງ ແຕ່ບໍ່ມີຈັກຊຸດຢູ່ບ້ານ	ມີບົດລາຍງານ ວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ມີຢູ່ຫ້ອງການກະສິກຳເມືອງ ແລະ ບ້ານ
10. ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນ	ບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເທື່ອ	ບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເທື່ອ

5.2. ການຄ້າປະກັນພື້ນທີ່

ຈາກການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເຫັນໄດ້ວ່າແຕ່ລະຄອບຄົວໄດ້ຮັບດິນມາຈາກດິນມູນ, ຈາກການຊື້, ຄອບຄົວເປັນຜູ້ແບ່ງປັນໃຫ້, ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານເປັນຜູ້ແບ່ງໃຫ້ ແລະ ຈຳນວນໜຶ່ງ ກໍ່ໄດ້ມາຈາກຍາດພີ່ນ້ອງເປັນຜູ້ແບ່ງໃຫ້. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຮູບແບບການຖືຄອງທີ່ດິນ ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນໄດ້ຈັບຈອງເອົາດິນທຳການຜະລິດ ໂດຍການຖາງໄຮ່ໝູນວຽນ ທີ່ໄດ້ສືບທອດກັນມາຫຼາຍຊົ່ວຄົນແລ້ວ ໃນຮູບແບບເຈົ້າກິກເຈົ້າເລົ່າຄຸ້ມຄອງ.

ພາຍຫຼັງສຳເລັດກິດຈະກຳມອບດິນມອບປ່າໃນຂັ້ນບ້ານແລ້ວ ທາງຫ້ອງການທີ່ດິນເມືອງ ໄດ້ອອກໃບນຳໃຊ້ທີ່ດິນຊົ່ວຄາວໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວຖືຄອງ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ຄອບຄົວລະ 3-4 ຕອນດິນ ເພື່ອທຳການຜະລິດ ໂດຍສົ່ງເສີມໃຫ້ຊາວກະສິກອນທັນມາປູກພືດເປັນສິນຄ້າ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບນະໂຍບາຍຍຸດຕິຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລ່ອຍ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຈຳນວນຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຮັບໃບນຳໃຊ້ທີ່ດິນຊົ່ວຄາວນັ້ນ ທີ່ກວມອັດຕາສູງ (67%) ຊຶ່ງເຮັດພາຍຫຼັງທີ່ຊາວກະສິກອນໄດ້ຮັບໃບນຳໃຊ້ທີ່ດິນຊົ່ວຄາວນັ້ນ ເປັນການເພີ່ມມູນຄ່າລາຄາທີ່ດິນໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເກີດມີບັນຫາການຄ້າຂາຍທີ່ດິນເກີດຂຶ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເຮັດໃຫ້ມີຫຼາຍຄອບຄົວທຸກຍາກ ທີ່ບໍ່ມີທຶນຮອນພຽງພໍ ທີ່ຈະຊື້ດິນທຳການຜະລິດ ບໍ່ມີຄວາມອາດສາມາດທີ່ ຈະເຮັດການຜະລິດໄດ້ ຊຶ່ງມັນໄດ້ສົ່ງຜົນສະທ້ອນເຮັດໃຫ້ຄອບຄົວເຫຼົ່ານັ້ນ ບໍ່ສາມາດປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ໄດ້ ແລະ ເປັນການເພີ່ມຄວາມທຸກຍາກໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ. ແຕ່ໃນບາງພື້ນທີ່, ຊາວກະສິກອນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ຍັງໄດ້ຖືຄອງທີ່ດິນຕົວຈິງຫຼາຍກວ່າຈຳນວນທີ່ຕົນເອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນນຳທຶມງານ ເພື່ອເປັນການຫຼີກລ່ຽງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນຕອນດິນທີ່ເສຍພາສີ ນຳຫ້ອງການການເງິນເມືອງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຫັນໄດ້ວ່າ ພື້ນທີ່ທ່າງໄກສອກຫຼີກ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃກ້ຈາກເສັ້ນທາງລົດຫຼື ໃກ້ບ້ານ ທີ່ຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງນັ້ນ ຊາວກະສິກອນ ກໍ່ຍັງໄດ້ສືບຕໍ່ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລ່ອຍຢູ່. ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ມີພາກສ່ວນໃດລົງໄປກວດກາຕິດຕາມຄືນ ເຖິງຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນລະເລີຍຕໍ່ລະບຽບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ທາງບ້ານໄດ້ກຳນົດຂຶ້ນ.

ເພື່ອເປັນການຕອບສະໜອງນະໂຍບາຍລັດຖະບານ ທີ່ຕ້ອງການເພີ່ມເນື້ອທີ່ປົກຄຸມປ່າໄມ້ທົ່ວປະເທດໃຫ້ໄດ້ 70% ໃນປີ 2020 ຈາກໃນປະຈຸບັນມີປ່າໄມ້ປົກຄຸມກວມ 52%. ດັ່ງນັ້ນ, ວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ຈຶ່ງໄດ້ເລັ່ງໃສ່ກິດຈະກຳການຈັດສັນ ແລະ ແບ່ງເຂດດິນທຳການຜະລິດກະສິກຳພາຍໃນບ້ານ ເພື່ອກຳນົດເຂດການຜະລິດທີ່ແນ່ນອນ ແລະ ເພື່ອເປັນການເພີ່ມເນື້ອທີ່ປົກຄຸມປ່າໄມ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກິດຈະກຳການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວນັ້ນ ກໍ່ເປັນອີກປັດໃຈໜຶ່ງທີ່ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນພາຍໃນບ້ານພົບບັນຫາຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງພື້ນທີ່ທຳການຜະລິດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການກຳນົດພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ ທີ່ໄດ້ກວມເອົາເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ເຄີຍທຳການຜະລິດໃນເມື່ອກ່ອນ.

ອີງຕາມການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນເມື່ອກ່ອນ ແມ່ນຂາດການສຶກສາ ແລະ ປະເມີນເຖິງອັດຕາການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈຳນວນປະຊາກອນຈາກການກຳເນີດແບບທຳມະຊາດ ແລະ ຈາກການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ຊຶ່ງເປັນບັນຫາທີ່ສຳຄັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ພາຍຫຼັງສຳເລັດກິດຈະກຳວຽກງານມອບດິນມອບປ່າແລ້ວ ກໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມີບັນຫາການຂັດແຍ່ງທີ່ດິນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຈຳກັດພື້ນທີ່ທຳການຜະລິດ.

5.3. ປະເມີນລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ

ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວກິດຈະກຳ ທີ່ປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າຮ່ວມ ແມ່ນຈະເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມເຜີຍແຜ່ວຽກງານ (ມື້ທຳອິດ), ການສ້າງແຜນທີ່ບ້ານ, ການເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມສົນທະນາຕ່າງໆ (ກຸ່ມຍິງ, ກຸ່ມຊາຍ ແລະ ກຸ່ມ ເຖົ້າແກ່ແນວໂຮມ), ການນຳພາທຶມງານລົງສຳຫຼວດພື້ນທີ່ຂອບເຂດຊາຍແດນບ້ານ, ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ແລະ ກອງປະຊຸມສະຫຼຸບຜົນ (ມີ້ສຸດທ້າຍ). ຊຶ່ງໃນກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວນີ້, ເປັນການເປີດໂອກາດໃຫ້ແຕ່ລະຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ມີໂອກາດສະແດງຄໍາຄິດຄໍາເຫັນ ເພື່ອທາວິທິທາງແກ້ໄຂຮ່ວມກັນ ແລະ ປຶກສາຫາລືເຖິງແຕ່ລະປະເດັນບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນບ້ານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ອໍານາດການປົກຄອງພາຍໃນບ້ານ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ ໃນການຕັດສິນໃຈຄັດເລືອກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະ ກໍານໍາທົມງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ (ກຸ່ມສົນທະນາ, ລົງສໍາຫຼວດພື້ນທີ່ ແລະ ອື່ນໆ). ເນື່ອງຈາກວ່າອໍານາດການປົກຄອງເປັນຜູ້ທີ່ສາມາດຕັດສິນບັນຫາ. ເພາະສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເພດຍິງ ບໍ່ກ້າທີ່ຈະສະແດງຄໍາຄິດຄໍາເຫັນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ມັນບໍ່ແມ່ນສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນເມື່ອທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງຂຶ້ນກັບອໍານາດການປົກຄອງບ້ານເປັນຜູ້ຕັດສິນໃຈ ແລະ ອີກປັດໃຈໜຶ່ງ ກໍ່ແມ່ນຍ້ອນຄວາມບໍ່ເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບການສະເໜີຂອງທາງທົມງານ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບກິດຈະກໍາການສ້າງແຜນທີ່ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ພາຍຫຼັງສໍາເລັດການສໍາຫຼວດພື້ນທີ່ຕົວຈິງນັ້ນ ມີພຽງແຕ່ພະນັກງານ ຫຼື ທົມງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ມາຈາກພາກຂັ້ນສູນກາງ, ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ຈະມີກໍ່ພຽງແຕ່ອໍານາດການປົກຄອງບ້ານເຂົ້າຮ່ວມນໍາຈໍານວນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ. ຊຶ່ງກິດຈະກໍາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ລວບລວມເອົາປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ວາງແຜນຮ່ວມກັນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງຄວາມເປັນເອກກະພາບ. ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບແຜນທີ່ ທີ່ທາງທົມງານສ້າງຂຶ້ນ. ເພາະສະນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າກໍ່ບໍ່ຮູ້ວ່າຈະມີການສະແດງຄໍາເຫັນຄືໃດ.

ຈາກກິດຈະກໍາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາໃນຊຸມປີ 1990 ຈົນມາເຖິງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນປີ 2009 ສາມາດປະເມີນລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກວ່າເປັນຮູບແບບໃໝ່ໃນຂັ້ນຕອນການວາງແຜນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເຖິງແມ້ວ່າຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວຂອງປະຊາຊົນພາຍ ໃນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ກັບຈຸດປະສົງຂອງວຽກງານການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງກໍ່ຕາມ ແຕ່ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານບາດກ້າວໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແມ່ນຍັງບໍ່ມີຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນບາດກ້າວກໍານົດເຂດ ແລະ ການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນພາຍໃນບ້ານ. ນອກຈາກນີ້, ການອອກສຽງ ແລະ ການປະກອບຄໍາຄິດຄໍາເຫັນຂອງປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍ. ຊຶ່ງການອອກສຽງດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຈະເປັນຜົນດີໃຫ້ແກ່ການເຈລະຈາຕໍ່ລອງກັນກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ທ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ກັບອໍານາດການປົກຄອງບ້ານອ້ອມຂ້າງ ໃນການກິດຈະກໍາການກໍານົດເຂດຂາຍແດນບ້ານ).

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ຕໍ່ກັບວຽກງານການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍ ແລະ ທັງເປັນຕົວຊີ້ວັດໜຶ່ງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຜົນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວນັ້ນ ປະສິບຜົນສໍາເລັດອັນເປັນທີ່ໜ້າພໍໃຈທັງສອງຝ່າຍ ລະຫວ່າງທົມງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກັບປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຈາກການລົງເກັບກໍາຂໍ້ມູນຕົວຈິງເຫັນໄດ້ວ່າ ບ້ານທີ່ປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນຫຼາຍກິດຈະກໍາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່ານັ້ນມີປະສິດທິຜົນ ເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນມີຄວາມເຂົ້າໃຈ, ພົງພໍໃຈຕໍ່ລະບຽບການຈັດການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດພາຍໃນບ້ານ ທີ່ພວກເຂົາໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມສ້າງຂຶ້ນ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມກັບ ບ້ານທີ່ຂາດການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃນການສະແດງຄໍາຄິດຄໍາເຫັນພາຍໃນກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກັນ ແລະ ຈັດຕັ້ງເປັນກຸ່ມສົນທະນາ ກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ຜົນລັບອອກມາບໍ່ເປັນທີ່ໜ້າພົງພໍໃຈ.

5. ສະຫຼຸບ

ນະໂຍບາຍມອບດິນມອບປ່າ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມານັ້ນ ແມ່ນຍັງເຮັດບໍ່ໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ ເນື່ອງ ຈາກວ່າຂາດລະບົບການຕິດຕາມປະເມີນຜົນ ພາຍຫຼັງສໍາເລັດກິດຈະກຳ ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ບ່ອຍປະລະເລີຍຕໍ່ລະບົບການຈັດການຄຸ້ມຄອງພື້ນທີ່ທຳການຜະລິດ ຊຶ່ງເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນສາ ມາດສືບຕໍ່ທຳການຜະລິດ ໂດຍການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ຊະຊາຍ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ປັດໃຈທີ່ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຜົນການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນທາງດ້ານບວກ ແລະ ທາງດ້ານລົບ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ຫຼາຍປັດໃຈດ້ວຍກັນ. ແຕ່ໜຶ່ງໃນນັ້ນ, ປັດໃຈການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ແມ່ນປັດໃຈໜຶ່ງ ທີ່ສໍາຄັນ ຫາກຂາດການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ບໍ່ມີສາ ມາດກຳເນີດໃນໄດ້. ເຮັດໃຫ້ພາຍຫຼັງທີ່ສໍາເລັດກິດຈະກຳມອບດິນມອບປ່າແລ້ວ ປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ຍັງ ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງຜ່ານມາໃນອາດີດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ສົມທຽບລະຫວ່າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມອບດິນມອບປ່າໃນເມື່ອກ່ອນ ກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນບໍ່ມີຫຍັງແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ ເນື່ອງ ການລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມໃນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດເພີ່ມຂຶ້ນໄດ້, ການອອກສຽງ ຫຼື ການສະແດງຄໍາຄິດ ຄໍາເຫັນຂອງປະຊາຊົນຍັງຕໍ່າ. ເວົ້າລວມແລ້ວ, ວຽກງານມອບດິນມອບປ່າ ແລະ ວຽກງານການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ໄດ້ສົມບູນແບບໄດ້ເທື່ອ. ດັ່ງນັ້ນ, ຫາກຢາກເຮັດໃຫ້ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ເກີດປະສິດທິພາບຫຼາຍ ຄວນຈະມີການຮວບຮວມເອົາທ້ອງ ຖິ່ນໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍລຸ່ວງກິດຈະກຳ ແລະ ຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍຂອງການຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດໃຫ້ເປັນຢ່າງດີ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ຄວນມີການຈັດຕັ້ງເປັນທີມງານເປັນຢ່າງດີ ກ່ອນທີ່ຈະລົງໄປຈັດຕັ້ງປະຕິ ບັດຕົວຈິງໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ເອກກະສານອ້າງອີງ

FLORIAN, R. 2004. *Comparative study on practices and lessons in land use planning and land allocation, Consultancy report, MRC-GTZ.*

IRIS, E. 2001. *Analysis of land allocation and implications on land management in Laos, Dresden University of Technology Tharandt, Germany, 25-26 p.*

OLIVIER, E. 2004. *The implementation of land allocation and land titling in Laos: impacts on land access and rural livelihoods, FAO's land tenure service and sub-programme 3.1 (access to natural resources) of livelihood support program.*

SOLIVANH, B. 2004. *Study on land allocation to individual households in rural areas of Laos, GTZ, Vientiane Lao PDR.*

SAWATHVONG, S. 2004. *Experience from developing an integrated land use planning approach for protected areas in Lao PDR, Forest policy and economic 6, 553-566 p.*